

53^e Jaargang

Dinsdag 6 februari 2018

Bewaar het Pand

Uitgave tot bevordering
van de handhaving
van de oude
Gereformeerde beginselen

Meditatie Ambtelijke praktijk

Kerkelijk actueel

Voor de jeugd Sprekend verleden

Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet

Romeinen 1:16

Want ik schaam mij des Evangelies van Christus niet; want het is een kracht Gods tot zaligheid een iegelijk, die gelooft, eerst de Jood, en ook de Griek. Paulus zegt: Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet. In feite bedoelt hij te zeggen, dat hij vol bezieling en ijver is om dit Evangelie te verkondigen aan een ieder die het horen wil, want dit is de enige weg tot de zaligheid. Waarom schaamde hij zich niet voor het Evangelie? Dat is om verschillende redenen.

De eerste reden is dat hij in vers 16 zegt dat het evangelie een kracht Gods is. Het evangelie bestaat niet uit interessante adviezen of mooie woorden, of een oproep: "doe maar je best, en houd het maar vol, en er komen wel betere dagen". Dat zijn allemaal slappe woorden. Dat is het evangelie van de wereld. Wanneer het Evangelie in de kerk alleen maar bestaat uit mooie woorden, dan moeten we ons ervoor schamen. Maar het Evangelie is met kracht. Het is goddelijke kracht. Dit Evangelie heeft miljoenen levens veranderd en het heeft maatschappijen veranderd. Het is een kracht Gods tot zaligheid. Er zijn vele krachten in deze wereld die vernietigend werken. Maar hier hebben wij een kracht die opbouwt. Het Evangelie verlost mensen, het is een kracht Gods tot zaligheid.

De tweede reden, dat Paulus zich niet schaamt voor het Evangelie is omdat het gezonden wordt tot alle mensen. Een ieder moet dit woord horen. Joden en heidenen moeten dit Evangelie horen. Het is niet voorbehouden aan een selecte groep hoorders. Allen die onder het Evangelie zijn worden ernstig geroepen en het heeft met een ieder te maken. Het wordt niet gezonden tot mensen, die aan bepaalde voorwaarden voldoen, die bijvoorbeeld geld hebben of bepaalde karakter eigenschappen hebben. Het Evangelie is precies wat mensen nodig hebben en daarom schaamt Paulus zich er niet voor.

Ten derde schaamt Paulus zich niet voor het Evangelie om wat het laat zien. Het laat ons zien de rechtvaardigheid van God. Dat is heerlijk. Dat is het wat elk mens nodig heeft, of hij dit beseft of niet. Deze rechtvaardigheid houdt in dat de schuld vanwege al de zonden verwijderd wordt. En daarbovenop alles wat God van ons eist, wordt de mens geschonken. God eist van ons dat wij Hem volkomen liefhebben. Anders kunnen wij niet in de hemel komen. Nu zijn wij uit onszelf onrechtvaardig, want wij houden Gods geboden niet. Daarom heeft de mens geen vrede met God en hoe kan een mens nu vrede met God in zijn leven krijgen? Hoe word ik rechtvaardig voor God? Nu komt dit evangelie tot ons en verkondigt, dat God gedaan heeft, wat wij nooit kunnen doen, en dat heeft Hij gedaan voor zondaren. Dit is Gods eigen rechtvaardigheid. Dat heeft de Heere God bewerkt door het leven, de dood en opstanding van de Heere Jezus Christus. De Heere God komt tot ons in onze nood en schenkt in het Evangelie Zijn rechtvaardigheid.

In de vierde plaats schaamt Paulus zich niet voor het Evangelie vanwege de manier waarop deze rechtvaardigheid ontvangen wordt. Het is niet moeilijk

deze rechtvaardigheid van God te ontvangen. U hoeft er niet voor te betalen en u hoeft er niet voor te werken en u hoeft er geen examen voor af te leggen. Deze rechtvaardigheid ontvangt u zonder te werken, het wordt geschonken uit genade als een vrije gift. Het wordt geschonken door het geloof, want de rechtvaardige zal uit het geloof leven. Dat geloof is uzelf laten zakken en zinken op het volbrachte werk van Christus. Als we dit doen, erkennen we onze zonden en schuld en dat we ons zelf niet kunnen verlossen. Dan belijdt de zondaar, dat heel zijn leven op zichzelf gericht is terwijl de Heere Jezus centraal moet staan in zijn leven. Dat betekent van alles afzien en alleen maar opzien naar Jezus Christus. U ziet dat Hij Zichzelf aanbiedt als een volkomen betaling. Door het geloof tot Hem vluchten en de Naam van de Heere Jezus aanroepen om deze genade gave te ontvangen is nodig.

Dit is het Evangelie. Het is eigenlijk heel eenvoudig en heel rijk, maar velen luisteren niet en gehoorzamen niet. Zij komen niet. Zij blijven weg. Zij zeggen dat ze moeten wachten, totdat zij voelen dat God het geloof schenkt. Het is volkomen waar dat het geloof door Gods Heilige Geest bewerkt wordt in het hart. Geen mens gelooft uit zichzelf. Het geloof is Gods gave. Maar het feit ligt er wel, dat als ik niet rechtvaardig ben voor God, dan ga ik wel verloren. En de oproep van God komt tot ons: *Bekeert u en gelooft het Evangelie.* Dan heb ik te luisteren en dan mag ik niet bij God vandaan blijven. Dan moet ik geloven, en toch kan ik niet geloven in mijzelf. In die nood val ik neer voor de Heere Jezus Christus en smee ik Hem om Zijn genade en daar op mijn knieën voor Christus, als een schuldige en hulpeloze zondaar wijst de Heilige Geest mij op de volheid die er ligt in Christus. Dat laat Hij zien in dit Evangelie. Daar ziet u Christus. Dan leer ik zien op Christus en Zijn verdiensten en daar buig ik in het stof voor Hem en daar smee ik: "Heere, kom in mijn leven en weest u mijn alles, dat ik niet meer van mezelf ben, maar van U. Dan kan ik niet meer en dan wil ik niet meer zonder Christus door het leven gaan."

Nu is het juist daar, in de diepte van mijn verlorenheid, dat de Heere mij vindt. Zoals een Amerikaanse commentator schrijft: Ik probeerde op te klimmen naar God, met bevende voeten langs een ladder, maar steeds gleed ik weer terug. Mijn houvast werd al zwakker en toch streefde ik ernaar om tot God op te klimmen, want bij Hem zag ik vrede en behoud. Maar ik kon Hem niet bereiken; ik zakte steeds verder weg, totdat ik uitgewerkt neerviel aan de voet van de ladder en daar lag ik in wanhoop en vrees, totdat ik voetstappen hoorde op die ladder. En waar ik geen hoop meer had, en waar ik verloren moest gaan, daalde God tot mij langs die ladder en Hij pakte mij op en drukte mij aan Zijn hart. Mijn God redde mij. Hij kwam in mijn leven. Dat is het Evangelie, niet dat ik God vind, maar God vindt mij.

G. R. Procee

De rijke bedelaar

Elf jaar was Rens Vogelaar toen hij stierf, op Tweede Paasdag 1980. Hij was jonger dan mij, maar wij zaten op dezelfde school en wij woonden ook niet ver van elkaar. Ik heb daarom veel meegekregen van zijn sterven en ben ook op zijn begrafenis geweest. Rens kreeg op vijfjarige leeftijd acute reuma en die ziekte tastte ook zijn hart aan. Tot zijn overlijden ging hij een lijdensweg van operaties, zwakheid en ziekte. Er is een boekje over hem geschreven met de titel 'En de bedelaar stierf'. Op bijna elke bladzijde is te lezen hoe dit jonge kind bezig was met de geestelijke dingen. Hij kreeg eens een bloedtransfusie en zei toen: 'Ik heb ander bloed nodig'. Zo jong als hij was, kende hij veel geestelijke strijd. Hij was de laatste tijd van zijn leven maar met één ding bezig: om van de Heere een nieuw hart te mogen ontvangen. Rens werd vertroost met de belofte: 'Wie tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen'. Kort voor zijn sterven maakte de Heere het rustig in zijn ziel met psalm 68:10 en zei hij: 'Nu weet ik dat ik een nieuw hart heb en nu is de Heere Jezus bij mij'. En dan kun je sterven.

*Genesis 46:30
En Israël zeide tot Jozef: Dat ik nu sterve, nadat ik uw aangezicht gezien heb, dat gij nog leeft.*

Toen Jozef hoorde dat zijn vader in het land Gosen was, kon hij niet meer wachten. Hij liet zijn koninklijke wagen komen en zo snel als het kon, ging hij zijn vader tegemoet. Wat is dat een weerzien geweest! Tweeëntwintig lange jaren hebben ze elkaar niet gezien. Zolang heeft Jakob gedacht dat Jozef gestorven was. En nu mag hij Jozef zien. Ze vallen elkaar om de hals en ze kunnen niet anders dan huilen. Vanwege die lange, bange tijd die achter hen ligt. En vanwege het wonder dat ze elkaar weer terug hebben.

Je ziet dat ontroerende tafereel zo voor je. De oude gebogen gestalte van Jakob, leunend op een stok, vanwege de kreupelheid. En Jozef zijn zoon, in zijn Egyptische koninklijke kleding. Ik denk dat Jakob zijn ogen niet van Jozef heeft kunnen afhouden. En dat hij het bijna niet geloven kon. Jozef leeft!

Het is dezelfde verwondering die we aantreffen bij de vrouwen als ze bij het graf van Jezus zijn geweest. Ze hadden de boodschap van de engelen gehoord: 'Hij is hier niet, want Hij is opgestaan'. En toen Hij Zich aan hen openbaarde, vielen ze in verwondering aan Jezus' voeten. En Maria Magdalena greep Hem vast, toen Hij haar naam noemde: 'Maria!' En zij antwoordde: 'Rabbouni – mijn Meester!' Wat een heerlijk ogenblik in het geestelijke leven, als de duisternis verdwijnt en de Zon der gerechtigheid opgaat in je hart.

Zo was het bij Jakob ook. En dan zou je verwachten dat Jakob had gezegd: 'Jozef, nu ga je nooit meer bij me weg. Nu wil ik zo lang mogelijk bij je zijn'. Dat zou toch te begrijpen zijn? Maar nee, hij zegt: '...dat ik nu sterve, nadat ik uw aangezicht gezien heb dat gij nog leeft'. Dat is zijn grootste verlangen. Want hier in Jozef mag hij Gods genade en Gods trouw in levende lijve aanschouwen. In Jozef mag hij de door God geschonken verlosser omhelzen. En nu kan hij sterven, nu wil hij sterven.

Maar Jakob was een oude man..., zo denk je misschien. En ik ben nog jong en ik heb mijn leven nog voor mij! En wat je er misschien nog wel bij denkt is: ...dan kan ik de bekering nog wel uitstellen. Als ik oud ben, dan zal ik wel aan de Heere gaan denken. Nu eerst nog wat van het leven genieten.

Maar, wij kunnen niets uitstellen. Helemaal niets! Want je weet helemaal niet of je oud zult worden. En trouwens, het verlangen van Jakob heeft niet allereerst iets met leeftijd te maken. Maar het heeft ermee te maken dat Gods kinderen weleens moe zijn van zichzelf. En van de strijd tegen de zonde en de wereld. En in hun hart leeft weleens het verlangen naar de Heere. Om eeuwig bij Hem te mogen zijn. Als ze door het geloof Hem mogen zien, dan kunnen ze niet wachten tot dat geloof zou mogen overgaan in aanschouwen.

Dat is niet iets voor oude mensen alleen. Ook jonge mensen, zelfs kinderen kunnen dat heel krachtig voelen. Denk maar aan Rens Vogelaar. Hij was met zijn 11 jaar een bedelaar aan de troon van Gods genade geworden. En zulke arme bedelaars worden eeuwig rijk. Is dat niet iets om jaloers op te worden?

M.A. Kempeneers
www.bewaarhetpand.nl

Gods gave is groot en rijk. De Geschonkene, Jezus Christus, zegt Zelf: Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe. Joh. 3:16. Nu is er nog meer en daaraan dienen we te denken en bij en met te leven. De Bijbel is Gods Woord. Gods getuigenis. Het is in onze handen gelegd. De Heere wil dat wij het bezitten. Het lezen. Er naar luisteren. En onder het lezen bidden. Daartoe spoort de Heere ook aan in Zijn Woord. Met de verzekering: Al de Schrift is van God ingegeven en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is. 2 Tim. 3:16. Enige toelichting kan voor ons van betekenis zijn. Weerlegging met het Woord des Heeren houdt in dat we dwalingen kunnen weerleggen. Gevaren aantonen en de valse leer ontmaskeren. Verbetering. Het Woord brengt in het rechte spoor. Het Woord in samenwerking met de Heilige Geest leidt tot reformatie. Het geloven in het Woord, het vasthouden aan het Woord, het gaan met het Woord en zelfs het leven door het Woord. Onderwijzing is in dit verband het opvoeden tot het juiste doen van Gods wil en zo het wandelen in de vreze des Heeren. Ambtsdragers dienen er bij te leven dat dit tot het Goddelijk levensdoel behoort. Dit houdt niet op als een predikant emeritaat wordt verleend. Ook al heeft men geen vaste ambtelijke standplaats meer. Men mag de naamgeving V.D.M., Verbi Divini Minister, behouden. Dienaar van het Goddelijke Woord. Voor zover de gezondheid er mag zijn, behoort de liefde tot het Woord, tot de dienst, tot ouderen en jongeren er te zijn. Vanuit en gedreven door

Leven met Gods Woord

wat er in Psalm 27:4 staat 'Eén ding heb ik van de HEERE begeerd, dat zal ik zoeken, dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des HEEREN, om de lieflijkheid des HEEREN te aanschouwen en te onderzoeken in Zijn tempel.' De Heere wil het vermaak in Zijn dienst geven. Het is waar wat we zingen in de berijmde verzen 7, 8 en 9 van Psalm 119. Het wordt doorgegeven en overgenomen. Dit geldt ook wat wordt beleden in heel Psalm 119. Gaat het mee, ambtsdragers? De gemeenten die gediend werden blijven spreken en de Kerk op zich is geen afgeschreven zaak. De Heere heeft daarin wonderen gedaan in het persoonlijk en ambtelijk leven. Onder het schrijven moet ik denken aan het contact met prof. v.d. Schuit, mijn leermeester. Het levenseinde naderde. Hij mocht uit genade doorgeven wat zijn levensgrond en stervensgrond mocht zijn. Zo hoor ik de klacht: Mijn kerk, mijn kerk. Het gaat niet goed. Het gaat niet goed. De zielsbevinding gaat wijken. Zelf mag ik nu een hoge leeftijd hebben. Wat zeer bedroeft: Het bevindelijke spreken vanuit de Schrift met de band aan het verleden wordt minder gehoord. We gaan toch niet voorbij aan het 'er staat geschreven'? Nooit kan men in zijn Schriftgeloof in veiliger en dieper spoor gaan dan met Jezus Christus. Hij is gezalfd in de eerste plaats tot Profeet. Jezus is de hoogste Profeet en Leraar. Jezus was Zich dit ook bewust. Het was ook Zijn leven. Zijn lust. Zijn begeerte om Profeet en Leraar te zijn. De evangeliën spreken er rijk van. Welmenend, oprecht, hartelijk klonk het op de sabbatmorgen in de Synagoge te Nazareth: Heden is deze Schrift in uw oren vervuld (Lukas 4:21). Het Messiaans, profetisch woord. Jesaja 61. Geprofeteerd in het verleden, maar nu vervuld. In Mij, door Mij. Zo kon en mocht Jezus spreken. Vaders moeten was des Zoons wil. Tot aan het kruis, zelfs in het stervensuur was Jezus de Christus der Schriften. Na Zijn opstanding uit de doden kwam Hij tot de Zijnen als Profeet en Leraar. Bij het open

graf horen we Hem spreken. Op de weg naar Emmaüs sprak Jezus. Van de Emmaüsgangers lezen we: Jezus legde hun uit, in al de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was. Lukas 24: 27. Welk een Schriftuurlijk, pastoraal onderwijs gaf Jezus aan Zijn discipelen op de Paasavond. Woorden met een opdracht en niet tijdgebonden. Wat Jezus sprak behoort vandaag te leven in heel het dienstwerk. Hoe er ook aan gedacht wordt en hoe het ook wordt ingevuld, de woorden van Jezus zijn het einde van alle tegenspraak. In verband met de reformatieherdenking werd nogal eens gewezen op Luther. Terecht is gezegd: de theoloog Luther kan men leren kennen als men acht geeft op zijn bezig zijn met de Schrift. Luther had ook de gewoonte tweemaal per jaar de hele Schrift door te lezen. Zijn Psalmboek had hij altijd bij zich. Het was zijn gebedenboek. De waarde, de rijkdom en het doel van Gods Woord nam door kennis van het Woord en de werking van de Heilige Geest toe. Vandaar dat zijn onderwijs steunde op het Woord van God. Wat hij in het Woord ontdekte gaf hem ook moed en kracht. Bijzonder wanneer er felle aanvechtingen waren. Luther hoorde in de Heilige Schrift de stem van God en de stem van Christus. Tijdens een college over de Psalmen zei Luther tegen zijn studenten: Dit houd ik voor de allergrootste genade en een zeer wonderlijke gunst van God wanneer het iemand gegeven is de woorden van de Schrift zo te lezen en te horen als hoort hij God Zelf spreken en onderwijzen. En hoe zou men dan niet naar lichaam en ziel heilig beven als men gewaar wordt dat een zo grote Majesteit tot hem spreekt. Toen Luther bij zijn promotie de doctorseid aflegde beloofde hij getrouw de Heilige Schrift te leren. Zijn levensdevies was: er staat geschreven. Het Woord zullen ze laten staan. Let er ook op hoe zijn levenseinde was. Wij zijn bedelaars. Hoe verder op de dienstweg, hoe groter bedelaar voor God. Met Psalm 119 in hart en hand. Is dat zo bij ons als ambtsdragers?

M.C. Tanis

*1 Petrus 1: 9 'Verkrijgende het einde uws geloofs,
namelijk de zaligheid der zielen.'*

De weg van Gods kinderen wordt een wandeling genoemd. Die wandeling heeft een begin en leidt naar de zaligheid. Tijdens die wandeling verblijden Gods kinderen zich in de Heere. Er zijn ook vijanden en gevaren. Gods kinderen zijn vreemdelingen die zalig zullen worden. Onze tekst spreekt van de zaligheid die de ziel zal genieten na de dood. Gods kinderen zullen geen last meer hebben van een zwak lichaam. Alles wat neerdrukt, alle kommer en zorg zal voorbij zijn. Wat kan er een zorg zijn over familie of kinderen, over land en kerk en ook over de geestelijke toestand. Gods kinderen kunnen zo bekommerd zijn of hun werk wel waarheid is. De vraag kan hen bezig houden hoe de Heere over hen zal oordelen. De zaligheid betekent bevrijding van het lichaam der zonde. Het murmureren, het klagen, het mismooiedig zijn en het ongeloof zullen voorbij zijn. Kruis, tegenspoed en verdrukking zullen tot het verleden behoren. Er zullen geen verzoeken van de vijanden meer zijn: de satan, de wereld en het vlees. Verlatingen en donkerheden zullen er niet meer zijn. Gods kinderen zullen van alle kwaad bevrijd zijn en in alle goed delen. Zij zullen God, de Bijbel, de voorzienigheid kennen. In dit leven is de voorzienigheid van God soms een onleesbaar schrift. Na het sterven zullen Gods kinderen weten dat alle dingen ten goede medegewerkt hebben. Gods nabijheid zal ondervonden worden. Gods kinderen zullen met Christus zijn en ook bij de engelen en de heiligen. Er zal geen rouw en moeite zijn. Er zal eeuwige blijdschap zijn. De ziel zal de zaligheid eeuwig genieten. In dit leven kennen Gods kinderen het ware geloof: zij kennen God als een verterend Vuur, maar ook als een goedertieren en genadig God. Zichzelf kennen zij als een des doodsschuldige. Zij kennen de Middelaar. Het ware geloof zoekt het behoud in Christus, het vertrouwt op Christus als de enige Rotssteen. Het einde des geloofs is de zaligheid der zielen. Dat houdt in dat God het geloof bekroont met de zaligheid. De zaligheid is het loon en de prijs waarmee het geloof beloond wordt. Het geloof eindigt in de zaligheid. Het geloof zal immers in aanschouwen veranderen. De apostel Paulus spoort de lezers aan zich te beijveren om deze zaligheid te verkrijgen. In de tekst staat het woord 'verkrijgende.' Het Oude Testament was het Evangelie van de belofte. Het Nieuwe testament is het Evangelie van de vervulling. Paulus wil zeggen: wat hebben we nu een mooie gelegenheid om de zaligheid te verkrijgen. Paulus wil zeggen: "Geef u geen rust; zie of u geloof bezit." Wees niet tevreden met de voorsmaken, met de eerstelingen. Die voorsmaken zijn wel zoet, maar ze zijn niet het volle genieten. "Jaag dan naar het einde des geloofs: de zaligheid der zielen." Paulus zegt tot Gods kinderen dat zij op de goede weg zijn. Zij zullen de zaligheid der zielen verkrijgen. De kroon is voor hen weggelegd. Wie volharden zal tot het

einde, zal zalig worden (Matth. 24: 13). Geef uzelf geen rust totdat u het einde uws geloofs ontvangen hebt. U bent het niet waard, het zal uit genade gegeven worden.

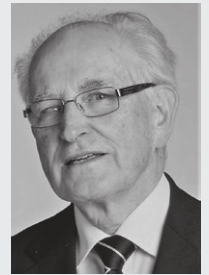
Toepassing: Zelfonderzoek is nodig. De onbekeerden worden ernstig gewaarschuwd. "Bent u ooit verbijzeld of verslagen geweest? Bent u niet, integendeel, verhard van hart? Zou de Heere moeten zeggen: 'Tot op deze dag bent u niet verbijzeld van hart geweest'? Zoekt u het geloof met strijden te bewaren? Is de Heere Jezus u dierbaar? Of wilt u Hem bespotten en zeggen: 'Wij willen niet dat Deze over ons Koning zij' (Luk. 19:14)? Is uw hart gereinigd van de heerschappij der zonde, of moet men niet zeggen dat uw hart arglistig is, meer dan enig ding, ja dodelijk is, wie zal het kennen (Jer. 17:9)?" Zoekt u heilig te leven of bent u een vijand van heiligmaking? Het einde van het historische geloof of het tijdgeloof is de rampzaligheid van de ziel. "Zondaar, u zult God missen, u zult de hemel missen, dat mooie paleis, dat heerlijk vertrek waar u hier de onderste grond van ziet. U zult de aarde missen. Bedenk eens als u hier eens uit werd gezet, waar u goed zit, u zult dit alles moeten missen. Ja, u zult eeuwig de handen wringen, de tanden knersen, op uw borst slaan." Vraagt u: Hoe kom ik aan het ware geloof? Door het werk van de Heilige Geest Die de middelen zegent. Gods kinderen zullen het einde van hun geloof, de zaligheid van hun ziel, verkrijgen. Misschien draagt u nu al uw laatste kruis. God is getrouw. Hij zal u de zaligheid van uw ziel schenken. Die zaligheid is duizendmaal meer dan u is aangezegd. Verblijd u in de hoop op die zaligheid. Al duurt het misschien lang, de zaligheid zal komen. De Heere is immers getrouw. "Kinderen van God, sterk uw hart met de nabijheid en met de blijdschap die de Heere u hier geeft te genieten. U mag wel verlangen met lijdzaamheid. Al duurt het wat lang, het zal zeker komen. God heeft het gezegd. Hij is getrouw! Haal vaak op wat de Heere aan u gedaan heeft en wat u al genoten hebt, van uw eerste overtuiging af. Hij zal u bewaren. Uw kruis zal eindigen. Het geloof van de zondaar zal dan zijn als van de vijf dwaze maagden die geen olie hadden. Maar hoe klein uw geloof is, hoe kleiner vlam het heeft. De Heere zegt dat hij het gekrookte riet niet zal verbreken en het rokende lemmer niet zal uitblussen (Matth. 12:20). Dan zal de Heere zeggen: 'Nu hebt u de strijd gestreden, nu hebt u het geloof behouden. U hebt de loop geëindigd. Nu is de kroon bereid. Zet uw staf maar neer. Uw strijd is ten einde. Uw reis is ten einde. Ga nu in in de vreugde des Heeren.' "

A. van Heteren

DE TOE- LEIDENDE WEG

L.J. van Valen schreef in 2009 een lezenswaardig boekje over Thomas Shepard. Ik kreeg het dezer dagen onder de aandacht. Daarin komen zaken aan de orde, die ook nu actualiteit hebben. De auteur geeft een helder inzicht in de opvattingen van Shepard. Het gaat met name over de toeleidende weg, het voorbereidende werk.

Thomas Shepard geeft aan deze voorbereiding een grote plaats. De normale weg is dat de zondaar eerst weet moet hebben van drie gestalten, aler hij geschikt is om in Christus te geloven. Dat klinkt erg voorwaardelijk. Deze drie stadia zijn: overtuiging, verbrijzeling en verootmoediging. Deze lijnen komen aan de orde in zijn boek: De gezonde gelovige.

U begrijpt dat dit nogal wringt met de gedachte dat men zonder meer, zoals men is, direct tot Christus kan en mag komen. Beide gedachten komen ons in onze tijd ook heel bekend voor. Shepard erkent dat er ook tot Christus getrokken worden, die deze voorbereiding niet beleefden, zoals Lydia en Levi en anderen. Toch is Shepard zeer nadrukkelijk overtuigd dat ontdekking aan de zonden de gangbare lijn aangeeft. Hij noemt in dit verband de tekst: Die gezond zijn, hebben de medicijnmeester niet van node, maar die ziek zijn.

Shepard was de schoonzoon van Thomas Hooker, die nog verder ging en stelde dat de zondaar eerst ingewonnen moet zijn voor zijn verlorenheid. In zijn boekje: De ware zielsvernederen of de heilzame wanhoop, werkt hij dat uit. Koelman, die een voorwoord schreef in de Hollandse uitgave, maakte hier bezwaar tegen. Het is bekend dat deze gedachte ook nu door de meeste dienaren wordt afgewezen. U begrijpt dat dit onderwerp van het grootste belang is voor diegenen die worstelen met het geloof in en het komen tot Christus. Ook voor de prediking.

Het is duidelijk dat beide voorstellingen in Gods Woord voorkomen. Maar daardoor vervalt eigenlijk de stelling dat ontdekking en droefheid over de zonden een onmisbare voorbereiding moeten zijn.

Ik zou mij persoonlijk aansluiten bij de gedachtegang dat de normale lijn deze is dat zondaren eerst ontdekt worden aan hun schuld. Het lijkt me dat Shepard daarin een punt heeft. Maar is de consequentie hiervan dan niet dat men niet zomaar mag komen tot Christus? Dreigt hier niet het gevaar van een voorwaardelijke prediking? Immers, velen wachtten op iets wat misschien nooit komt, namelijk op een diepgaande ontdekking van de schuld. We moeten hier de zaken goed onderscheiden. Zou men denken dat deze voorbereiding een werk van de mens is, dan komt men terecht in voorwaardelijke termen. Maar dit is geen werk van de mens zelf. Het is reeds vrucht van Christus' verdiensten. Als Profeet overtuigt Hij van zonden. Dus is het tegelijk volkomen waar dat men komen mag tot Christus, zoals men is. Om door Hem geleid te worden in die weg van voorbereiding. Maar klopt dit dan wel, en kunnen we deze beide lijnen samenvoegen?

Ja, want als Shepard en velen met hem een voorwaarde stellen om te komen tot Christus, wordt hier de Zaligma-

ker gezien in Zijn priesterlijke bediening en is deze voorbereiding een werk der wet. Maar het is Bijbels om te stellen dat de ware ontdekking reeds vrucht is van Jezus 'onderwijs. Hij maakt als Profeet plaats voor Zijn bediening als Priester. Er is een voorbereiding nodig om te komen tot de vergeving en de verzoening met God, maar er is geen enkele voorbereiding nodig om te komen tot Christus als Profeet. Zij die stellen dat men tot Christus gaan mag, geven een goede lijn aan, maar men maakt misschien vaak de fout dat men denkt dat men daardoor ook direct zalig is. De praktijk wordt dan dat men eerst Jezus moet aannemen en daarna onderwijs ontvangt in de ellende van de zondaar. Op die manier springt men over de ontdekking heen en klimt men van elders in, over de muur (Bunyan).

Van Luther is bekend dat hij berouw en boete zag als en voorstadium voor het geloof, terwijl Calvijn de rechte verootmoediging plaatste binnen het zaligmakend geloof.

In het gesprek met de Samaritaanse komen deze dingen aan de orde. De vrouw heeft de Messias leren kennen en nu zegt ze niet: Mijn zonden zijn vergeven, maar: "Komt, ziet een Mens Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb" (Joh.4:29). Zij heeft de Messias leren kennen, toen Hij haar herinnerde aan haar zonden. Ik vrees dat velen hier allerlei zaken met elkaar verwarren. In vers 10 had de Heere reeds gezegd: "Indien ge de Gave Gods kende...., gij zou van Hem begeerd hebben en Hij zou u levend water gegeven hebben". Hier dus niet een aannemen van Jezus zodat onmiddellijk de zonden vergeven zijn, maar het levend water wordt verkregen in de weg van begeren en bidden, om het van Hem te ontvangen. Dit is heilzaam onderwijs over de hier besproken vragen. Men heeft "het wildbraad" (Jakob) te snel gevonden, als dit inhoudt dat het komen tot Christus al direct en terstond doet delen in het volle heil. Alles komt hier geordend en in een bepaalde weg tot stand. Dit houdt in dat de prediking de breuk der zonde moet bloot leggen. Zo heeft dus ook Jezus gedaan. Er is geen scherper wetsprediking denkbaar dan die welke uit Zijn mond kwam. De discipelen kenden Hem en toch zeiden zij: Wie kan dan zalig worden? Ik neem waar dat velen slechts over Christus spreken als Priester, maar hebben we Hem ook als Profeet leren kennen, zoals ook zondag 2 dat leert? Hij leert immers Profetisch de hoofdsom van de wet.

Mijn raad aan u: Kom vrijmoedig tot Christus, opdat Hij u lere hoe groot uw schuld is, waardoor u des te meer overtuigd wordt van de noodzaak van Zijn bloed. In die weg deelt u in de volle vergeving der zonden.

P. Roos

Het pascha

De vraag die we nu proberen te beantwoorden luidt als volgt: “Van de week lazen we in de Bijbel over de instelling van het Pascha in Egypte. Maar ook juist van de week las ik bij het Bijbellesen voor mezelf dat in 2 Kronieken 35:18 staat dat het Pascha sinds de dagen van Samuel niet meer is gevierd volgens Gods geboden. Ik begreep ook dat er na Salomo nog een keer door Hizkia Pascha is gevierd en dan nog pas weer bij Josia, zo’n beetje de laatste koning van Juda. Hoe zit dat? Is er echt zo weinig geluisterd naar Gods inzettingen? De kanttekenaren zeggen er ook niet zoveel over”.

Met hartelijke dank voor deze vraag van trouwe lezers uit het hoge noorden van ons land! Je kunt inderdaad schrikken van de houding van het volk Israel ten aanzien van het onderhouden van Gods geboden en inzettingen. De Bijbel geeft ons een eerlijk beeld van de mens. Maar of het volk jaren-, ja eeuwenlang nagelaten heeft het pascha, het bevrijdingsfeest te vieren, dat valt nog te bezien.

Het volk vierde het pascha voor het eerst in de nacht van de uittocht uit Egypte. De Heere gaf bevel dat dit wonder van de verlossing niet mocht worden vergeten en dat daarom het pascha jaarlijks gevierd moest worden. Dat heeft het volk Israel daarop dan ook gedaan en wel aan de voet van de Sinai. Maar daarna niet meer, maar pas bij de intocht in het beloofde land. Het pascha is in de woestijntijd niet meer gevierd. Was dat nalatigheid van het volk? Waren Mozes en Aaron er dan niet om te waken over de inzettingen van de Heere? Het niet houden van het pascha had een andere reden. Het mocht niet van de Heere! Wat was er namelijk aan de hand?

Toen het volk, niet lang na de uittocht uit Egypte aan de grenzen van het beloofde land aangekomen was, geloofde men het meerderheidsrapport van de verspieters die beweerden dat het land onneembaar zou zijn. Dat was een ernstige belediging van hun God Die zoveel wonderen had verricht! Toen mochten ze het land niet binnen. Het volk kwam onder een oordeel terecht. Zij zullen Mijn afbreking gewaar worden, zei de Heere. Zie Numeri 14:33 en 34. Dat wijst op tegenstand en groot ongenoegen van de Heere. Het merendeel van het volk is de jaren daarop dan ook gestorven in de woestijn en hebben het beloofde land niet kunnen binnengaan. Vanwege Gods ongenoegen over hun ongeloof, dat we niet voor niets de grootste zonde noemen. Sindsdien vond de besnijdenis niet meer plaats en kon daarom ook het Pascha niet meer gevierd worden. Dat goddelijke veto werd opgeheven bij de intocht in het beloofde land. En sindsdien is het Pascha, zo mogen wij aannemen, elk jaar gevierd. In de tijd van de tabernakel en in de tijd van de tempel. Thuis en in het heiligdom. Al is de viering in het heiligdom door goddeloze koningen onmogelijk gemaakt. Bijvoorbeeld door koning Achaz die de tempel ontheiligde en in de tijd van koning Manasse die in de tempel afgoderij bedreef. We mogen aannemen dat in ieder geval de godvrezende Israëlieten het pascha thuis

met hun kinderen hebben gevierd, zoals de Heere Jezus het later zou doen in de kring van de discipelen.

Maar wat betekent dan 2 Kronieken 35:18? Daar staat: “Daar was ook geen Pascha als dat in Israel gehouden, van de dagen van Samuel, de profeet af. En geen koningen van Israel hadden zulk een Pascha gehouden, gelijk Josia hield” Let op de woorden ‘als dat’, en ‘zulk’. In de dagen van de vrome koning Josia werd dus zulk een groots Pascha gehouden als nog nooit eerder gehouden was, ook niet in de dagen van koning Hizkia, die ook een reformator was.

Als we bovendien 2 Kronieken 35:18 vergelijken met 2 Koningen 23:22 wordt het ons nog duidelijker. Want daar lezen we: “Want gelijk dit pascha was er geen gehouden van de dagen der richteren af, die Israel gericht hadden, noch in al de dagen van de koningen van Israel, noch der koningen van Juda”.

Conclusie is dus dat we geen enkele reden hebben om aan te nemen dat het Pascha eeuwenlang niet werd gehouden. Er wordt alleen gezegd dat het Pascha, gevierd in de dagen van de vrome koning Josia alle eerdere vieringen van het Pascha verre overtrof. Dat is de liefde geweest van die godzalige koning, die tot zijn schrik immers had ontdekt uit het gevonden wetboek hoe de dienst des Heeren was achteruitgegaan!

En een andere conclusie mag zijn dat een reformatie te allen tijde noodzakelijk is. Laten ook zij die de Heere vrezen, meer en meer beseffen dat we bij de voortduur de grote Reformator, Jezus Christus nodig hebben, Die meer is dan Josia. Hij maakt door Woord en Geest levend. En Hij houdt eveneens door middel van Woord en Geest in leven. Opdat ik lere Gods grote daden niet te vergeten, maar op Zijn heil te hopen, in leven en in sterven.

Vraagt naar den HEER' en Zijne sterkte,
Naar Hem Die al uw heil bewerkte.
Zoekt dagelijks Zijn Aangezicht.
Gedenk aan 't geen Hij heeft verricht.
Aan Zijn doorluchte wonderdaan,
En wilt Zijn straffen gadeslaan.

K. Hoefnagel

Luther over de overdenking van de Heilige Schrift (6, slot)

In een aantal artikelen dachten we – zowel in het Reformatiejaar 2017 als in 2018 – na over wat Luther naar voren heeft gebracht over de overdenking (meditatio) van de Heilige Schrift. In deze laatste aflevering luisteren we bij wijze van terugblik nog één keer naar Luther zelf.

Afronding

We komen tot een afronding van deze korte artikelenserie. Verschillende keren hebben we geluisterd naar wat Luther schreef over de overdenking (meditatio) van de Heilige Schrift. Eigenlijk was het mijn voornemen om in deze laatste aflevering in te gaan op de vraag, wat we voor vandaag kunnen leren van Luther. Maar ik realiseer me dat ik tussendoor al heel wat ‘toepasselijke’ opmerkingen heb gemaakt. Daarom laat ik bij wijze van samenvattende terugblik nog één keer Luther zelf aan het woord.

Ik citeer uit Luthers ‘Voorrede op deel I van de Duitse geschriften’ (1539), in de vertaling van prof. dr. W. van ‘t Spijker. Kort geleden is die voorrede trouwens opnieuw in Nederlandse vertaling verschenen in de mooie tweedelige uitgave *Luther Verzameld*, onder redactie van prof. dr. H.J. Selderhuis. Deze twee banden zijn de aanschaf zeker waard. Natuurlijk, u vindt er ook stukjes uit Luthers werk die minder aanspreken. En u mist er Luthers verklaring van de Galatenbrief. En de vertaling is soms wel erg eigentijds; wij hechten toch wel aan een klassiekere verwoording. Maar toch... wat dacht u van de vertaling van ‘De vrijheid van een christen’? ‘Over de slaafse wil’? ‘De zeven boetepsalmen’? ‘Luthers uitleg van de lofzang van Maria’? ‘Hoe men bidden moet. Brief voor meester Peter Barbier’? ‘Een preek over de voorbereiding op het sterven’? U vindt ze allemaal terug in voornoemde uitgave.

Terug naar de Voorrede. Luther schrijft daar dat drie dingen nodig zijn als het gaat om onze omgang met het Woord: *oratio* (gebed), *meditatio* (overdenking) en *tentatio* (aanvechting). Deze drie zaken maken volgens Luther de ware theoloog.

Gebed

Het eerste wat nodig is in onze omgang met de Bijbel, is een ootmoedig en ernstig gebed om de verlichting door de Heilige Geest. Wie alleen met zijn verstand te werk gaat, komt volgens Luther bij dwaling terecht! Luther: *‘In de eerste plaats dient u te weten, dat de Heilige Schrift een zodanig boek is, dat alle andere boekenwijsheid tot dwaasheid maakt, omdat niet één ervan het eeuwige leven leert, behalve dit Boek. Daarom moet u onvoorwaardelijk uw zinnen en verstand terzijde stellen, want daarmee zal het niet lukken. Integendeel, met die vermetelheid zult u uzelf uit de hemel in de afgrond van de hel storten’.*

‘Maar kniel in uw kamertje neer en bid met rechte ootmoed en ernst tot God, dat Hij door Zijn lieve Zoon Zijn Heilige Geest wil geven, om u te verlichten, te leiden en inzicht te geven. Doe dit, zoals u ziet, dat David in de bovengenoemde Psalm 119 telkens weer bidt: ‘Leer mij, Heere; onderwijs mij, leid mij en dergelijke woorden vele malen. Ofschoon hij de tekst van Mozes en de andere boeken goed kende, en dagelijks hoorde en las, wil hij niettemin de rechte Leermeester van de Schrift erbij hebben, opdat hij immers niet met zijn verstand te werk zou gaan en zijn eigen leermeester zou zijn. Want daar komen de sektegeesten uit voort, die zich aanmatigen, dat de Schrift aan hen onderworpen is en gemakkelijk met hun eigen verstand te bemachtigen ... waarbij zij geen Heilige Geest en ook geen gebed nodig zouden hebben’.

Overdenking

In de tweede plaats wijst Luther op

de noodzaak om het Woord hardop te lezen en steeds te herlezen en zo te overdenken. Niet te snel moeten we denken dat we de Schrift begrijpen, volgens hem: *‘In de tweede plaats moet u mediteren, dat wil zeggen niet alleen met het hart, maar ook met de mond sprekend, de woorden van het Boek letterlijk telkens maar weer herhalen, lezen en nog weer eens lezen, met een vlijtige opmerkzaamheid en nadenken over wat de Heilige Geest ermee bedoelt’.*

‘Pas ervoor op, dat u het niet moe wordt, of dat u denkt, dat u het met tweemaal lezen wel genoeg gelezen, gehoord, gezegd hebt en dan meent dat u het alles wel fundamenteel begrijpt. Want daar groeit nooit een goede theoloog uit. Ze zijn als het onrijpe fruit, dat afvalt voordat het nog maar half rijp is’.

Aanvechting

Het Woord en de waarheid en troost daarvan moet echter ook bevonden worden. Dat gebeurt volgens Luther bij uitstek in de aanvechting. Het valt buiten het bestek van deze artikelenreeks om daar nu nog uitvoerig op in te gaan. Laat ik mogen volstaan met een kernachtige uitspraak van Luther hierover: *‘In de derde plaats is er de aanvechting. Zij vormt de toetssteen, die u niet alleen leert om te weten en te verstaan, maar ook om te ervaren, hoe recht en waarachtig, hoe zoet, hoe lieflijk, hoe machtig en troostrijk het Woord van God is: wijsheid boven alle wijsheid.’*

A.J.T. Ruis

Een evangelische refo!?! (2)

Hoe de evangelische invloed de “refo” verandert

Het gaf discussie. Normaal gesproken was de invulling voor de sluitingsavond van het catechisatie-seizoen een hamerstuk. Dit keer hadden ze een spreker willen uitnodigen, die voor de jeugd de gevaren van de evangelische beweging zou belichten. Dat riep echter felle bezwaren op bij sommigen. Ze vonden het tijd worden om die oude strijdbijl te begraven. De opmars van de islam en de toenemende secularisering van Nederland waren veel grotere gevaren. Ze waren het niet eens geworden. Uiteindelijk hadden ze besloten een voorlichter van een zendingsorganisatie uit te nodigen.

Vanouds ligt er een scheiding tussen reformatorische en evangelische christenen. Het is de vraag of deze tegenstelling niet achterhaald is geworden? Vooral jongeren, maar ook dertigers hebben namelijk weinig meer met het maken van deze tegenstelling. Zij zien nieuwe fronten liggen. Vroeger lagen de fronten, waartegen gestreden moest worden helder:

- de verhouding Schrift-belijdenis
 - de kinderdoop versus de geloofsdoop
 - de nadruk op de zuivere leer
 - de soberheid van de eredienst met alleenrecht van de Psalmen
- De wereld is echter in snel tempo veranderd. Niet in het minst door de opmars van de moderne media. Hierdoor kunnen informatie en ervaringen voortdurend worden uitgewisseld. De wereld is een dorp geworden. We zijn ook mobieler geworden. Reizen naar verre landen en andere culturen zijn mogelijk geworden voor jong en oud. Uitwisselingprogramma's met buitenlandse scholen zijn binnen het reformatorisch onderwijs gewoon geworden. Het wordt gestimuleerd om de blik te verbreden. Velen gaan op vakantie naar het buitenland en bezoeken er lokale kerkdiensten. Al jong wordt daardoor kennisgemaakt met andere belevings- en uitingsvormings van het christelijke geloof. Een kerkdienst in Afrika kent

een andere invulling dan op de Veluwe. En zelfs in “onze eigen kerken” in Canada en Noord-Amerika zingen ze Psalters, die niet exact hetzelfde zijn als onze Psalmen. Wie over de grenzen kijkt, leert, dat het in de wereldwijde kerk niet overal gaat, zoals wij gewend zijn.

Bovendien is de Wikipediageneratie steeds op zoek naar bronnen, die helpen om richting te vinden in de veelheid van levensstijlen en wereldvisies. Oude wegen worden niet zonder slag of stoot bewandeld. Oude antwoorden worden niet klakkeloos aanvaard. Dat geldt op elk levensterrein. Tegenwoordig geldt: wat heb ik eraan? Wat kan ik ermee? Waar heb ik het voor nodig? Kortom: iets moet goed werken en goed voelen. Als dat zo is, is het van waarde. Als dat niet zo is, heeft het geen waarde.

Men zit niet meer vast aan hun gemeente of aan een kerkverband. Ze zoeken wat bij hen past en waar ze zich thuis bij voelen. Dat kan per levensfase verschillen, waardoor er een vorm van “kerkhoppen” ontstaat. Ze begrijpen het niet, als in de kerk gewaarschuwd wordt voor evangelische invloeden. Dat roept alleen maar ergenis op.

Ook heeft de secularisatie een enorme impact. De ontkerkelijking heeft diepe sporen getrokken in onze samenleving. De plaats van Gods Woord is geminimaliseerd. Mede daardoor is de heersende ethiek niet te vergelijken met dertig jaar geleden. Niets staat meer vast. Alles wordt in bespreking gegeven en van een vraagteken voorzien. Daarmee worden we dagelijks geconfronteerd. Denk aan de discussie over de schepping of over genderneutraliteit. Het leidt tot hele andere vragen:

1. Hoe kan ik in de weerbarstige praktijk van alle dag als christen leven?
2. Hoe kan ik op mijn werk, in mijn buurt, binnen de familie missionair bezig zijn?

Niet alleen de ontkerkelijking neemt toe. Dat geldt ook voor de islamisering. Het aantal christenen in West-Europa daalt razendsnel. Sta-

tistisch gezien breekt binnenkort het moment aan, dat er in delen van West-Europa meer moslims leven dan christenen. De verwachting leeft dat binnen 25 jaar een derde van de Nederlanders moslim is.

Wie dit op zich laat inwerken komt tot de conclusie, dat de wereld van vandaag er totaal anders uit is gaan zien. Het lijkt dan, dat de strijd in deze veranderende samenleving niet allereerst is tegen medechristenen: Rooms-Katholiek of Evangelisch. De strijd zou veeleer en veelmeer liggen tegen het liberalisme en het hedonisme enerzijds en de islam anderzijds. De tijd van theologische scherpslijperij is volgens velen voorbij. Gezien de nood van deze wereld en de problematiek van vandaag zou het beschamend zijn om die tegenstelling tussen reformatorisch en evangelisch te blijven benadrukken. Hebben we als christenen in onze ontkerstenende samenleving niet vooral de liefde van Christus te tonen in plaats van de onderlinge verschillen te benadrukken? Je mag toch al blij zijn, als bij jou in de straat nog mensen wonen voor wie Gods Woord ook de leidraad in hun leven is?

De ontzuiling heeft inderdaad duidelijk zijn sporen getrokken. Dat betekent echter nog niet, dat daarmee de verschillen tussen reformatorische en evangelische christenen ineens zijn verdwenen. Al kan het zijn, dat de huidige tijd ook andere vragen met zich meebrengt toch blijft het noodzakelijk om de gevaren van de evangelische beweging te blijven benoemen. De zaligheid is ermee in het geding! Want het maakt nogal wat uit of de mens zelf in staat zou zijn om te kiezen voor Jezus of dat wordt beleden dat God in Christus zondaren verkiest ten eeuwigen leven. De evangelische leer is beslist niet onschuldig!

De volgende keer eerst maar, wat de oorzaak is van de opmars van het evangelische denken

Ds. A.C. Uitslag

BOEKBESPREKINGEN

Ds. J. Westerink, Jozef. Dienen in Gods opdracht, gebonden, 142 blz., € 14,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978 90 331 2815 8.

Dit is het tweede deel over het leven van Jozef. Jozef is in dit deel duidelijk een type van de Heere Jezus. De behandelde stof is rijk aan geestelijk onderwijs. De Heere handelde in het leven van Jozef ten goede van het volk van Abraham, Izak en Jakob en met het oog op de komst van de Christus. Het boek is geschikt voor jong en oud. Bij elk hoofdstuk zijn vragen opgenomen die het gesprek over de behandelde stof op een vereniging of studiegroep bevorderen. We geven enkele regels door die we lezen op blz. 132 "Jozef leeft, door het geloof in de meerdere Jozef, de Behouder van het Leven. Zoals Jozefs gebeente in het Beloofde Land gebracht is, zo heeft Jezus Zijn lichaam, waarin Hij gestorven en opgestaan is, in de hemelse zaligheid gebracht. En Hij belooft: 'En waar ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn.' Hij zegt: 'Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt' (Johannes 27:24). In die Heere, Die kwam om te dienen, ligt de troost en het uitzicht van alle vreemdelingen die op reis zijn achter de Heere Jezus aan, naar het vaderland daarboven. Hun pelgrimslid klinkt sterker naarmate hun uitzicht helderder is: 'Welzalig HEER', die op U bouwt, en zich geheel aan U vertrouwt' (Psalm 84:6 ber.)."

Enny de Bruijn (red.), Volk in verwarring, Reformatie in Nederlandse steden en dorpen. Paperback, 318 blz., € 26,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 4932.

In dit boek wordt getekend hoe de reformatie gestalte kreeg in 20 steden en dorpen in Nederland. Veel informatie wordt gegeven over de plaatselijke omstandigheden, ontwikkelingen en gebeurtenissen. Naast plaatselijke gegevens wordt er ook op een beknopte manier geschreven over meer algemene thema's zoals de beeldenstorm, vluchtelingen, martelaren, eredienst en vorming van de Nederlandse staat. De Zuidelijke Nederlanden blijven buiten beschouwing. De vaak wat minder bekende geschiedenissen uit de Noordelijke Nederlanden krijgen alle aandacht. Het boek bevat veel schitterende illustraties. Wat ons betreft had het een gebonden boek mogen zijn. Achterin staat een lijst van boeken om zich verder te kunnen verdiepen in de aangeboden stof. Er zou heel veel uit dit boek geciteerd kunnen worden. Iets van de inhoud willen we doorgeven. Op blz. 195 staat dat er rond 1648 in totaal ongeveer 1250 predikanten

in Nederland werkzaam zijn. In het hoofdstuk dat gaat over Groningen lezen we op blz. 242 dat de Groninger kerkorde van 1595 in artikel 28 bepaalt dat er in de dienst op zondagmorgen geen orgelspel mag zijn, maar dat een ouderling één of twee hoofdstukken uit de Bijbel moet voorlezen. In de praktijk bleek het niet zo eenvoudig te zijn dit daadwerkelijk te verwezenlijken.

Frans en Andrea van Hartingsveldt, Verkeringsreis, Bijbelse navigatie voor je verkeringstijd, paperback, 110 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978 94 0290 4529.

Het boek stelt terecht dat de verkeringstijd Bijbels ingevuld moet worden. In onze tijd wordt er vaak iets heel anders onder liefde verstaan dan dat we terugvinden in de bijbel. Het boek wil een Bijbelse navigatie voor de verkeringstijd aangeven. Bij de Bijbelstudies zijn vragen opgenomen en achterin worden antwoorden gegeven. Grenzen worden concreet aangegeven. Onderstreept wordt dat ware liefde wacht. Op blz. 80 en 81 lezen we "Bewaar je lichaam als een mooi cadeau voor als je getrouwd bent. Ga dat cadeau niet uitpakken. Misschien heb je vroeger toen je klein was, weleens alvast stiekem gekeken welk cadeau je van je ouders voor je verjaardag zou krijgen. Toen je dat had gedaan, had je er al meteen spijt van. De pret was eraf. Zo is het ook in een relatie. Laat het lichaam van je toekomstige man of vrouw een cadeau voor na de huwelijksdag zijn." Het boek biedt stof tot bezinning voor jongeren die verkering hebben en voor de ouders van die jongeren.

R. Hoogerwerf-Holleman, Zeven Jodinnen, Laat God uw Leidsman wezen, Gebonden, 176 blz., € 14,95, Uitgeverij De Ramshoorn, Goes, ISBN 9789461150967.

Het boek verplaatst ons in de tijd vlak na de Zesdaagse oorlog van 1967.

Ella Paulussen, in Apeldoorn geboren, is naar Israël geëmigreerd. Haar levensgang wordt getekend. Ella volgt in Israël een opleiding tot gids. Bij een bezoek aan Nazareth wordt Ella bijzonder aangegrepen door het feit dat Jezus hier verworpen werd in Zijn woonplaats. Ze leert Messiasbelijdende Jodinnen kennen. Een vriend van de vriend van Ella raakt door een Palestijnse beschieting zwaar gewond. Hij moet in het ziekenhuis worden opgenomen. Het getuigenis van twee christelijke schoonmaaksters over Jezus is het middel tot zijn bekering en de bekering van Ella. In het laatste hoofdstuk lezen we over de doop van Ella en over de zeven Jodinnen in Jeruzalem (waaronder Ella) die het alleen van Jezus Christus verwachten.

Liever langer luisterenEen focus op de communicatie
van het Woord in de 21^e eeuw
Dr. M.J. Kater

Dr. M.J. Kater, *Liever langer luisteren, een focus op de communicatie van het Woord in de 21e eeuw*, paperback, 43 blz., € 9.95, Uitgave Theologische Universiteit Apeldoorn, Apeldoornse Studie nr. 70, ISBN 9798 90 75847 48 2.

Deze studie bevat de uitgewerkte tekst van de inaugurele rede die de auteur heeft uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar in de praktische theologie aan de Theologische Universiteit te Apeldoorn, 21 januari 2017. De auteur voert een pleidooi voor een methodologische grondhouding van 'liever langer luisteren.' Dit betreft allereerst het luisteren naar het Woord en de vertolking ervan in de prediking. Het geldt ook de relatie met de te onderzoeken praktijk en het gesprek met andere wetenschappen en andersdenkenden.

PERS BERICHT

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE BEZINNINGSKRING BINNEN DE CLASSIS LEEUWARDEN.

Op D.V.Vrijdag 9 februari a.s. wordt er weer een bezinningsavond gehouden.

Ds.A.A.Egas hoopt te spreken over het onderwerp: 'Verachtering in de genade'

Deze bijeenkomst wordt gehouden in de grote zaal van de Chr. Geref."Sionskerk"

Hoofdweg 127 Damwoude.

Er wordt gelegenheid gegeven voor het stellen van vragen.

Aanvang :19.45 uur.

Allen van harte welkom!

AMBTSDRAGERBIJEENKOMST

Op D.V zaterdag 17 maart 2018 zal er weer een ambtsdragerbijeenkomst worden gehouden voor (oud) ambtsdragers uit de CGK en HHK.

Het onderwerp voor deze bijeenkomst is "Toe-eigening van het Heil in prediking en pastoraat".

Ds. P. den Ouden (HHK te Katwijk aan Zee) zal het thema inleiden vanuit de prediking, terwijl ds. K. Hoefnagel (CGK te Meerkerk) dat hoopt te doen vanuit het pastoraat.

Deze ambtsdragersbijeenkomst, waarvoor een ieder hartelijk wordt uitgenodigd, zal worden gehouden van 10.00 uur tot 13.00 uur in het kerkgebouw van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Werkendam, Binnengriend 27.

Vanaf 09.30 uur staat de koffie/thee voor u klaar.

WERKGROEP OUDERSENFAMILIERONDOM

De werkgroep is opgericht vanuit de behoefte aan onderling contact van mensen, die met homofilie worden geconfronteerd in het gezin en/of familiekring. Wanneer wij hiermee te maken krijgen, komen we voor allerlei vragen te staan. De hoofdvraag is vaak: Hoe moeten we met onze zoon/dochter die anders

Van de redactie

Verschijning volgende nr.

Het volgende nr. van Bewaar het Pand zal verschijnen D.V. 20 dinsdag februari. Inleverdatum kopij donderdag 8 februari.

Ds. G. Hamstra

Op de leeftijd van 90 jaar is overleden ds. G. Hamstra die in het verleden heeft mogen dienen in Alphen a/d Rijn en Elburg. De langste tijd is hij predikant geweest in Canada en de Verenigde Staten. De rouwdienst werd gehouden in de kerk van Dundas. Ds. Hamstra had zelf de inhoud van de rouwdienst vastgelegd. Er werd gesproken door ds. Bilkes uit Jesaja 33:17a 'Uw ogen zullen de Koning zien in Zijn schoonheid.' "The King is His beauty" is de titel van een boek dat ds. Hamstra een aantal jaren geleden heeft geschreven. We mogen geloven dat ds. Hamstra de strijd en de zonde te boven is, dat Hij de Koning mag zien in Zijn schoonheid en de drie- enige God eeuwig mag grootmaken en verheerlijken.

CBB

'Bewaar het Pand' is voor mensen met een leesbeperking beschikbaar bij de CBB (Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden). Tel. 0341- 565499, e-mail info@cbb.nl

AvH

Colofon

Dit blad wordt om de veertien dagen uitgegeven door de stichting Bewaar het Pand.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REDACTIELEDEN

Ds. A. van Heteren,

Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

REDACTIE ADRES

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, T 0527-688978

E a.vanheteren@kliksafe.nl

ABONNEMENTEN

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. T 0184-669116

E pand@solcon.nl NL37 INGB 0000 7043 50 t.n.v.

Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 26,- per jaar. Abonnementsprijs Verenigde Staten en Canada \$ 27,-per jaar. Advertentietarieven op aanvraag.

Abonnementen lopen van 1 januari t/m 31 december.

Een abonnement kan op elk moment ingaan en moet uiterlijk 1 december schriftelijk of per e-mail worden opgezegd.

geaard is omgaan? Het doel van de werkgroep is om elkaar daarin tot een hand en een voet te zijn. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om standpunten op te rekken of ter discussie te stellen. We nemen de Bijbel als uitgangspunt voor ons spreken en denken over seksualiteit en dat het scheppingsgegeven ons laat zien dat het huwelijk bedoeld is voor twee mensen van verschillend geslacht. Meer informatie kunt u vinden op de website: www.oudersenfamilierondom.nl

We beleggen regionale bezinningsavonden voor ouders en familieleden van mensen met een andere geaardheid. De regio's Noord/Oost en Zuid/West op vrijdag 16 februari 2018, aanvang 19:30 uur. Regio Randstad vrijdag 16 februari 2018, 20:00 uur. De locaties worden bekend gemaakt aan diegenen die zich hiervoor hebben aangemeld. We heten u alvast hartelijk welkom op deze avond. Aanmelden kan door een email te sturen naar info@oudersenfamilierondom.nl

*Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord Gods
gesproken hebben; en volgt hun geloof na,
aanschouwende de uitkomst van hun wandel
Hebreeën 13: 7*

De kerkenraad van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Alphen aan den Rijn nam met ontroering kennis dat door de Heere is Thuisgehaald onze oud-herder en leraar

Ds. G. Hamstra

In dankbaarheid zien we terug op de periode van 1977 tot 1981, waarin ds. Hamstra onze gemeente naar de liefde van zijn hart heeft mogen dienen. Ons medeleven gaat uit naar zijn vrouw, zijn kinderen en verdere familiebetrekkingen. Vertrouste en sterke de Heere hen uit Zijn Heiligdom.

Namens de kerkenraad,

*Ds. A. Hoekman, preses
P.J. Vergeer, scriba*

*Begravenisonderneming
de Jongh*

*Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen*

Hardinxveld-Giessendam 0184 - 61 11 54	Dordrecht e.o. 078 - 641 27 40	Waardenburg 0418 - 65 20 39
--	--	---------------------------------------

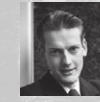
H. de Jongh

D.D.E. Meliëste

M.K. Ligthart

A.J. van Lieburg

**Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.**

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Steun aan jongeren in het Israëlische leger

Joods-Christelijke jongeren hebben net als iedereen in Israël een twee- of driejarige dienstplicht. Het Steunfonds Israël stuurt jaarlijks 250 pakketten tijdens het Purim feest naar deze jonge mensen. Dat bemoedigt hen op de vaak eenzame posten. Helpt u mee?

Wij zijn afhankelijk van uw gift o.v.v. Purim actie 2018
NL91 RABO 0395 219 582

STEUNFONDS ISRAËL

*De Verrassing
Bungalowpark*

**Welkom
terug op
ons park!**

**Al 60 jaar
verrassend op Texel!**

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

HARKES
Begravenissen

Persoonlijke zorg voor uw begravenis

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

VAN STAVEREN
begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar
(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag vrijblijvend het boekje
"Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenissen.nl
info@vanstaverenbegravenissen.nl